

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

Poročilo o zaključnem računu Evropskega skupnega podjetja za ITER in razvoj
fuzijske energije za proračunsko leto 2017

z odgovorom Skupnega podjetja

KAZALO

	Odstavek
Uvod	1–6
Ustanovitev Skupnega podjetja F4E	1–2
Upravljanje	3–4
Cilji	5
Viri	6
Mnenje	7–29
Mnenje o zanesljivosti zaključnega računa	8
Mnenje o zakonitosti in pravilnosti prihodkov, povezanih z zaključnim računom	9
Mnenje o zakonitosti in pravilnosti plačil, povezanih z zaključnim računom	10
Poudarjena zadeva	11–20
Odgovornosti poslovodstva in odgovornih za upravljanje	21–23
Revizorjeva odgovornost za revizijo zaključnega računa in z njim povezanih transakcij	24–29
Upravljanje proračuna in finančno poslovanje	30–31
Izvrševanje proračuna za leto 2017	30–31
Notranje kontrole	32–35
Priloga – Spremljanje upoštevanja pripomb iz prejšnjih let	
Odgovor Skupnega podjetja	

UVOD

Ustanovitev Skupnega podjetja F4E

1. Evropsko skupno podjetje za ITER¹ in razvoj fuzijske energije (Skupno podjetje F4E) je bilo ustanovljeno marca 2007² za obdobje 35 let. Glavne fuzijske naprave so bile zgrajene v Cadarachu v Franciji, sedež Skupnega podjetja pa je v Barceloni.
2. Ustanovni člani Skupnega podjetja so Euratom, ki ga zastopa Komisija, države članice Euratoma in Švica, ki je sklenila sporazum o sodelovanju z Euratomom.

Upravljanje

3. Upravno strukturo Skupnega podjetja F4E sestavljajo upravni odbor, direktor in drugi organi. Upravni odbor je odgovoren za nadzor Skupnega podjetja pri uresničevanju njegovih ciljev. Direktor je pristojen za vsakodnevno vodenje Skupnega podjetja.
4. Drugi organi upravljanja Skupnega podjetja so urad, odbor za tehnično svetovanje, odbor za javna naročila in pogodbe, odbor za vodenje in upravljanje, revizijski odbor ter skupina za notranji pregled.

Cilji

5. Cilji Skupnega podjetja F4E so:³
 - (a) zagotoviti prispevek Evropske skupnosti za atomsko energijo (Euratom) za Mednarodno organizacijo za fuzijsko energijo ITER (ITER IO),

¹ Mednarodni termonuklearni poskusni reaktor.

² Odločba Sveta 2007/198/Euratom z dne 27. marca 2007 o ustanovitvi Evropskega skupnega podjetja za ITER in razvoj fuzijske energije ter dodelitvi prednosti le-temu (UL L 90, 30.3.2007, str. 58), kakor je bila spremenjena s Sklepom Sveta 2013/791/Euratom z dne 13. decembra 2013 (UL L 349, 21.12.2013, str. 100) in Sklepom Sveta (Euratom) 2015/224 z dne 10. februarja 2015 (UL L 37, 13.2.2015, str. 8).

³ Dodatne informacije o Skupnem podjetju F4E in njegovih dejavnostih so na voljo na njegovem spletišču: <http://www.fusionforenergy.europa.eu>.

- (b) zagotoviti prispevek Euratoma za dejavnosti „širšega pristopa“ z Japonsko za hiter razvoj fuzijske energije,
- (c) pripraviti in usklajevati program dejavnosti za pripravo gradnje demonstracijskega fuzijskega reaktorja in sorodnih naprav, vključno z eksperimentalno obsevalno napravo za testiranje fuzijskih materialov in tehnologij.

Viri

6. Leta 2017 je končni proračun za Skupno podjetje F4E znašal 865 milijonov EUR (2016: 720 milijonov EUR) odobritev plačil in 589 milijonov EUR odobritev za prevzem obveznosti (leta 2016: 459 milijonov EUR)⁴. 31. decembra 2017 je imelo Skupno podjetje 447 uslužbencev (2016: 415).

MNENJE

7. Sodišče je revidiralo:

- (a) zaključni račun Skupnega podjetja, ki ga sestavljajo računovodski izkazi⁵ in poročila o izvrševanju proračuna⁶ za proračunsko leto, ki se je končalo 31. decembra 2017, ter
- (b) zakonitost in pravilnost z zaključnim računom povezanih transakcij, kot je zahtevano v členu 287 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

Mnenje o zanesljivosti zaključnega računa

8. Po mnenju Sodišča zaključni račun Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2017, v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavlja njegov finančni položaj na dan 31. decembra 2017 ter njegov poslovni izid, denarne tokove in gibanje kapitala za tedaj končano leto

⁴ Tretja sprememba proračuna, ki jo je upravni odbor odobril decembra 2017.

⁵ Računovodski izkazi zajemajo bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov, izkaz gibanja kapitala ter povzetek pomembnih računovodskih usmeritev in druga pojasnila.

⁶ Poročila o izvrševanju proračuna zajemajo poročila, ki združujejo vse proračunske operacije, in pojasnila.

v skladu z njegovo finančno uredbo in računovodskimi pravili, ki jih je sprejel računovodja Komisije. Ta pravila temeljijo na mednarodno sprejetih računovodskih standardih za javni sektor.

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti prihodkov, povezanih z zaključnim računom

9. Sodišče meni, da so prihodki, povezani z zaključnim računom za leto, ki se je končalo 31. decembra 2017, v vseh pomembnih pogledih zakoniti in pravilni.

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti plačil, povezanih z zaključnim računom

10. Sodišče meni, da so plačila, povezana z zaključnim računom za leto, ki se je končalo 31. decembra 2017, v vseh pomembnih pogledih zakonita in pravilna.

Poudarjena zadeva

11. Ne da bi bila zato vprašljiva zgoraj navedena mnenja, Sodišče opozarja na naslednje zadeve. S sklepi Sveta EU, ki so bili sprejeti 7. julija 2010⁷, je bil odobren znesek v višini 6,6 milijarde EUR (v vrednostih iz leta 2008) za prispevek Skupnega podjetja za fazo izgradnje projekta ITER, ki naj bi se v skladu s prvotnimi načrti zaključila v letu 2020. Ta znesek ni vključeval 663 milijonov EUR, ki jih je za kritje nepredvidenih stroškov leta 2010 predlagala Komisija⁸.

12. Novembra 2016 je svet ITER⁹ odobril novo referenčno osnovo projekta ITER (obseg, časovni načrt in stroške). Splošen časovni načrt projekta¹⁰ so odobrili vsi člani ITER¹¹, skupni stroški projekta pa so bili odobreni ad referendum, kar pomeni, da je moral vsak član zahtevati odobritev stroškov projekta v skladu z ustreznimi proračunskimi postopki v svoji državi.

⁷ Sklepi Sveta o stanju projekta ITER z dne 7. julija 2010 (št. 11 902/10).

⁸ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu – Stanje projekta ITER in možnosti za naprej – z dne 4. maja 2010 (COM(2010) 226 final).

⁹ 19. sestanek sveta ITER, ki je potekal 16. in 17. novembra 2016. Svet ITER je upravni organ ITER IO.

¹⁰ Svet ITER je pregledal celoten posodobljen časovni načrt za izgradnjo projekta od faze prva plazma (2025) vse do postopka z devterijem in tritijem (2035), kot je predlagala ITER IO.

¹¹ Ljudska republika Kitajska, Republika Indija, Japonska, Republika Koreja, Ruska federacija, Združene države Amerike in Evropska unija.

13. Nov časovni načrt, ki ga je potrdil svet ITER, določa pristop v štirih fazah: rok za doseg prvega strateškega mejnika v fazi izgradnje projekta (prva plazma) je december 2025, okvirni rok za zaključek celotne faze izgradnje pa december 2035, kar v primerjavi s prvotno referenčno osnovo pomeni zamudo 15 let. Cilj novega postopnega pristopa je boljša uskladitev izvajanja projekta s prioriteta in omejitvami vseh članov ITER IO.

14. Po odobritvi nove referenčne osnove projekta ITER je Skupno podjetje F4E določilo nov časovni načrt in ponovno izračunalo z njim povezane stroške ob zaključku (EAC) svojega prispevka za fazo izgradnje projekta.

15. Rezultati, ki so bili upravnemu odboru Skupnega podjetja predstavljeni decembra 2016, so pokazali, da bo predvidena potreba po financiranju za fazo izgradnje po letu 2020 znašala 5,4 milijarde EUR (v vrednosti iz leta 2008), kar pomeni 82-odstotno povečanje v primerjavi z odobrenim proračunom v višini 6,6 milijarde EUR (v vrednosti iz leta 2008). Znesek v višini 6,6 milijarde EUR (v vrednosti iz leta 2008), ki ga je Svet EU odobril leta 2010, je zdaj zgornja meja porabe Skupnega podjetja do leta 2020.

16. Opozoriti je treba, da bo moralo Skupno podjetje prispevati ne samo k fazi izgradnje, ampak tudi k operativni fazi projekta ITER po letu 2035¹² ter fazama deaktivacije in razgradnje, ki bosta sledili. Prispevek za operativno fazo po letu 2035 še ni ocenjen. Prispevka Skupnega podjetja F4E za fazo deaktivacije in razgradnje po oceni ITER IO znašata 95,54 milijona EUR (v vrednosti iz leta 2001) oziroma 180,2 milijona EUR (v vrednosti iz leta 2001)¹³.

17. Napovedi Skupnega podjetja F4E za prvo plazmo so sicer skladne s časovnim načrtom ITER IO za projekt, vendar rok v časovnem načrtu šteje za najhitrejši tehnično dosegljiv datum¹⁴.

¹² Operativna faza projekta ITER naj bi trajala do leta 2037.

¹³ IC-19/07.2.1 Predlog generalnega direktorja ITER IO o posodobljenih skupnih stroških projekta za 19. sestanek sveta ITER 16. in 17. novembra 2016.

¹⁴ Kot je navedeno v peti letni oceni neodvisne skupine za pregled (31. oktober 2016) in v poročilu vodje enote za projektno vodenje upravnemu odboru Skupnega podjetja F4E, ki je bilo pripravljeno decembra 2016.

18. Junija 2017 je Komisija objavila sporočilo o prispevku EU k prenovljenemu projektu ITER¹⁵, v katerem je skušala pridobiti podporo Evropskega parlamenta in pooblastilo Sveta EU za odobritev nove referenčne osnove¹⁶ v imenu Euratoma.

19. Nova referenčna osnova sicer ne vključuje rezerve za nepredvidene dogodke, vendar je Komisija v svojem sporočilu predlagala, da bi primerna rezerva za časovni načrt znašala do 24 mesecev, za proračun pa 10–20 % sredstev¹⁷. Poleg tega so ukrepi, sprejeti za upoštevanje omejenega proračuna v višini 6,6 milijarde EUR, vključevali odlog javnega naročanja in uvedbe vseh komponent, ki niso bistvene za fazo prve plazme, na poznejši čas. Sprejeti so bili sicer pozitivni ukrepi za izboljšanje upravljanja in nadzora faze izgradnje projekta ITER, vendar še vedno obstaja tveganje nadaljnega zvišanja stroškov in zamud pri izvajanju projekta glede na novo predlagano referenčno osnovo.

20. Združeno kraljestvo je 29. marca 2017 obvestilo Evropski svet o svoji odločitvi o izstopu iz EU in Euratoma. O sporazumu o podrobnostih izstopa bodo potekala pogajanja. Ta odločitev lahko bistveno vpliva na prihodnje dejavnosti Skupnega podjetja F4E in projekt ITER.

Odgovornosti posloводства in odgovornih za upravljanje

21. V skladu s členi 310 do 325 PDEU in finančno uredbo Skupnega podjetja je posloводство odgovorno za pripravo in predstavitev zaključnega računa na podlagi mednarodno sprejetih računovodskih standardov za javni sektor ter za zakonitost in pravilnost z izkazi povezanih transakcij. Ta odgovornost vključuje zasnovano, izvajanje in vzdrževanje notranjih kontrol, ki se uporabljajo za pripravo in predstavitev računovodskih izkazov brez pomembno napačne navedbe zaradi goljufije ali napake. Posloводство je odgovorno tudi za zagotavljanje skladnosti dejavnosti, finančnih transakcij in informacij v računovodskih izkazih s pravili, ki veljajo zanje. Končno odgovornost za zakonitost in pravilnost transakcij, povezanih z zaključnim računom, ima posloводство Skupnega podjetja.

¹⁵ COM(2017)319 final z dne 14. junija 2017 (skupaj z delovnim dokumentom služb Komisije SWD(2017) 232 final z dne 14. junija 2017).

¹⁶ Prispevek Euratoma ne posega v predlog Komisije, izid pogajanj o umiku Združenega kraljestva iz Euratoma in večletni finančni okvir za obdobje po letu 2020.

¹⁷ COM(2017)319 final z dne 14. junija 2017 (skupaj z delovnim dokumentom služb Komisije SWD(2017) 232 final z dne 14. junija 2017), poglavje V ITER: pot naprej.

22. Pri pripravi zaključnega računa je poslovodstvo odgovorno za oceno zmožnosti Skupnega podjetja, da nadaljuje s poslovanjem, razkritje zadev, povezanih z nadaljevanjem poslovanja, kadar je to ustrezno, ter uporabo računovodstva na osnovi predpostavke o zmožnosti nadaljnega poslovanja.

23. Naloga odgovornih za upravljanje je nadzor nad procesom računovodskega poročanja subjekta.

Revizorjeva odgovornost za revizijo zaključnega računa in z njim povezanih transakcij

24. Cilj Sodišča je pridobiti sprejemljivo zagotovilo o tem, ali je zaključni račun Skupnega podjetja brez pomembno napačne navedbe in ali so transakcije, povezane z zaključnim računom, zakonite in pravilne, ter na podlagi svoje revizije Evropskemu parlamentu in Svetu ali drugim organom za razrešnico zagotoviti izjavo o zanesljivosti zaključnega računa ter o zakonitosti in pravilnosti z njim povezanih transakcij. Sprejemljivo zagotovilo je visoka raven zagotovila, vendar ni nujno, da se z revizijo vedno odkrije obstoječa pomembno napačna navedba ali neskladnost. Do napačne navedbe ali neskladnosti lahko pride zaradi goljufije ali napake, za pomembne pa štejejo, če se lahko utemeljeno pričakuje, da bodo ločeno ali skupaj vplivale na ekonomske odločitve, ki bi jih uporabniki sprejeli na podlagi tega zaključnega računa.

25. Revizija zajema izvajanje postopkov za pridobitev revizijskih dokazov o zneskih in razkritjih v zaključnem računu ter o zakonitosti in pravilnosti z njim povezanih transakcij. Postopki so odvisni od revizorjeve presoje, vključno z oceno tveganja pomembno napačne navedbe v zaključnem računu in pomembne neskladnosti med transakcijami, povezanimi z zaključnim računom, in zahtevami pravnega okvira Evropske unije, ne glede na to, ali gre za goljufijo ali napako. Pri oceni tega tveganja se upoštevajo notranje kontrole, ki se izvajajo za pripravo in pošteno predstavitev zaključnega računa ter zagotavljanje zakonitosti in pravilnosti z njim povezanih transakcij, da se pripravijo okoliščinam primerni revizijski postopki, vendar ne za izrekanje mnenja o uspešnosti notranjih kontrol. Revizija vključuje tudi ovrednotenje ustreznosti uporabljenih računovodskih usmeritev, utemeljenosti računovodskih ocen poslovodstva ter celotne predstavitve zaključnega računa.

26. Sodišče v zvezi s prihodki preverja subvencijo, prejeto od Komisije in drugih deležnikov, ter oceni postopke Skupnega podjetja za pobiranje pristojbin in drugih prihodkov.

27. Pri odhodkih Sodišče preuči plačilne transakcije ob nastanku, evidentiranju in sprejetju odhodkov. Ta preučitev zajema vse kategorije plačil (vključno z nakupom sredstev) razen predujmov ob njihovem nastanku. Predplačila so preučena, ko prejemnik sredstev utemelji njihovo pravilno porabo in Skupno podjetje sprejme utemeljitev z obračunom predplačila v istem letu ali pozneje.

28. Sodišče je pri pripravi tega poročila in mnenja upoštevalo revizijsko delo v zvezi z zaključnim računom Skupnega podjetja, ki ga je opravil neodvisni zunanji revizor, kot je določeno v členu 208(4) finančne uredbe EU.¹⁸

29. Zaradi naslednjih pripomb mnenja Evropskega računskega sodišča niso vprašljiva.

UPRAVLJANJE PRORAČUNA IN FINANČNO POSLOVODENJE

Izvrševanje proračuna za leto 2017

30. Končni proračun za leto 2017, ki je bil na voljo za izvrševanje, je vseboval odobritve za prevzem obveznosti, v višini 589 milijona EUR in odobritve plačil v višini 865 milijonov EUR. Stopnja porabe odobritev za prevzem obveznosti in odobritev plačil je znašala 99,9 % oziroma 96,3 %.

31. Zaradi resnih pomanjkljivosti v procesu proračunskega načrtovanja so odobritve plačil, ki so bile nazadnje potrebne v letu 2017, bistveno presegle tiste iz prvotnega proračuna za leto 2017. Čeprav so prvotne operativne odobritve plačil, ki jih je upravni odbor odobril februarja 2017, znašale 548,6 milijona EUR, so končne odobritve plačil, potrebne za leto 2017, znašale 832,6 milijona EUR, kar je 51,8-odstotno povečanje. Poleg tega je Skupno podjetje ocenilo, da bi to, da je odobritev plačil za približno 150 milijonov EUR premalo, lahko vplivalo na proračun za leto 2018.

NOTRANJE KONTROLE

32. Skupno podjetje F4E ni dosledno nadalje spremljalo izjav o interesih višjega vodstva¹⁹.

¹⁸ Uredba (EU, Euratom) št. 966/2012 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 298, 26.10.2012, str. 1).

¹⁹ Standard upravljanja 3 (etične in organizacijske vrednote).

33. Sodišče je odkrilo pomembne pomanjkljivosti v postopkih notranjih kontrol in spremljanja²⁰ v zvezi z zaposlovanjem ključnega vodstvenega osebja.

34. Leta 2018 je Splošno sodišče Sodišča Evropske unije zaradi nepravilnosti v postopku zaposlovanja razveljavilo dva sklepa Skupnega podjetja F4E o zaposlitvi iz leta 2015.²¹ Skupno podjetje se je aprila 2018 pritožilo na to odločitev.

35. Zaradi bistvenih pomanjkljivosti strategij za notranje komuniciranje²² ni bilo zagotovljeno razširjanje ustreznih informacij o ocenjenih stroških za fazo razgradnje znotraj organizacije. Zaradi tega Skupno podjetje v zaključnih računih prejšnjih let ni razkrilo rezervacij za te obveznosti.²³

To poročilo je sprejel senat IV, ki ga vodi Neven MATES, član Evropskega računskega sodišča, v Luxembourgju na zasedanju 2. oktobra 2018.

Za Evropsko računsko sodišče

Klaus-Heiner LEHNE

Predsednik

²⁰ Standard upravljanja 3 (etične in organizacijske vrednote) in standard upravljanja 4 (človeški viri).

²¹ Sodba Splošnega sodišča Sodišča Evropske unije z dne 25. januarja 2018 o zadevi T-561/16: Izbirni postopek F4E/CA/ST/FGIV/2015/001.

²² Standard upravljanja 15 (informacije in komuniciranje).

²³ Ocenjeni znesek rezervacije znaša 85,2 milijona EUR na dan 31. decembra 2017.

Spremljanje upoštevanja pripomb iz prejšnjih let

Leto	Pripombe Sodišča	Status popravljalnega ukrepa (zaključen / se izvaja / neizveden / ni relevantno)
	<u>PRIPOMBE O UPRAVLJANJU PRORAČUNA IN FINANČNEM POSLOVODENJU</u>	
	<i>Predstavitev zaključnega računa</i>	
2015	V pojasnilih k računovodskim izkazom so v tabeli in informacijah pod naslovom 4.3.1.1. Javna naročila ITER (ITER IO) prikazana sklenjena javna naročila (stolpec 3) in sredstva za javna naročila, ki so že knjižena v dobro (stolpec 4). Vendar v tabeli ni prikazano dejansko stanje del, ki se izvajajo. V zaključnem računu za leto 2015 je F4E te informacije dopolnil z oceno del, ki se izvajajo, pri kateri je upošteval skupno porabo za pogodbe v zvezi z javnimi naročili, ter z diagramom, ki prikazuje doseganje etapnih ciljev za vsa javna naročila, sklenjena z ITER IO. Kljub oceni, ki je predstavljena v zaključnem računu za leto 2015, bo treba narediti še več, da bi bile predstavljene bolj točne informacije o stanju in vrednosti dejavnosti, ki jih je doslej izvedlo Skupno podjetje.	se izvaja
	<u>PRIPOMBE O KLJUČNIH KONTROLAH V NADZORNIH IN KONTROLNIH SISTEMIH SKUPNEGA PODJETJA</u>	
2015	F4E še naprej razvija osrednji in enotni sistem za združevanje vseh operativnih, finančnih in proračunskih podatkov, ki bo omogočil redno spremljanje in kontrole ocen, stroškov in odstopanj. Na zasedanju 8. in 9. junija 2015 je upravni odbor potrdil predlog direktorja, da	zaključen

Leto	Pripombe Sodišča	Status popravljalnega ukrepa (zaključen / se izvaja / neizveden / ni relevantno)
	se v roku dveh let vzpostavi celovit informacijski sistem (Enterprise Resources Planning – ERP).	
2015	Z ITER IO potekajo pogovori o sistemu, ki bi zagotavljal informacije o stanju izvedbe dejavnosti (metoda prislužene vrednosti), da bi se izboljšala porazdelitev etapnih ciljev, s katerimi se pridobijo kreditne točke, v življenjski dobi javnega naročila.	se izvaja
	<i>Operativna javna naročila in nepovratna sredstva</i>	
2015	Od 84 operativnih postopkov javnega naročanja, začelih leta 2015, se jih je 45 % izvajalo po postopkih s pogajanjem (58 % leta 2014). Skupno podjetje je v letu 2015 sicer zmanjšalo število postopkov s pogajanjem, vendar so še potrebna prizadevanja, da bi bila konkurenčnost pri postopkih za oddajo operativnih javnih naročil večja. Pri nepovratnih sredstvih je Skupno podjetje v povprečju prejelo 1,4 predloga na razpis. Rezultat pregleda: V letu 2017 so postopki s pogajanjem še vedno predstavljali 47 % operativnih postopkov javnega naročanja, začelih leta 2017 (2016: 45 %). Skupno podjetje je v letu 2017 sicer sprejelo pobude za zmanjšanje deleža postopkov s pogajanjem, vendar so še potrebna prizadevanja, da bi bila konkurenčnost pri operativnih postopkih javnega naročanja večja. Pri nepovratnih sredstvih je Skupno podjetje v povprečju prejelo 1 predlog na razpis.	se izvaja

Leto	Pripombe Sodišča	Status popravljalnega ukrepa (zaključen / se izvaja / neizveden / ni relevantno)
	<u>DRUGE ZADEVE</u>	
	<i>Pravni okvir</i>	
2015	Upravni odbor F4E je 2. decembra 2015 končno spremenil svojo finančno uredbo in njena izvedbena pravila, da bi jih uskladal z novim finančnim okvirom EU. Evropska komisija je februarja 2016 izrekla pozitivno mnenje o spremembah, ki jih je F4E vnesel v svoja finančna pravila, vendar je zahtevala, da Skupno podjetje razmisli o nadaljnjem oblikovanju nekaterih določb svojih izvedbenih pravil v zvezi s posebnimi odstopanji od finančne uredbe EU in od okvirne finančne uredbe, ki velja za organe iz člena 208.	zaključen
	<i>Pravice intelektualne lastnine in industrijska politika</i>	
2015	Upravni odbor Skupnega podjetja je 27. junija 2013 sprejel sklep o izvajanju industrijske politike Fuzije za energijo in politike o pravicah intelektualne lastnine ter razširjanju informacij. Skupno podjetje je za vsak postopek javnega naročanja pripravilo strateški dokument. Sestavljen je bil kontrolni seznam za spremljanje izvajanja strategije javnega naročanja v zvezi z lastništvom novega znanja za vsak postopek javnega naročanja.	zaključen
	Ocena učinka izvajanja teh politik še poteka.	se izvaja

Leto	Pripombe Sodišča	Status popravljalnega ukrepa (zaključen / se izvaja / neizveden / ni relevantno)
	<u>NOTRANJE KONTROLE</u>	
	Strategija za boj proti goljufijam	
2016	Upravni odbor Skupnega podjetja F4E je junija 2015 sprejel strategijo boja proti goljufijam in z njo povezan akcijski načrt. Večina ukrepov je bila izvedena v letu 2016. Kljub temu pa Skupno podjetje ni vzpostavilo posebnega orodja za lažje spremljanje svojih ukrepov v zvezi s postopki javnega naročanja, zlasti tistih, ki so povezani z oceno tveganja ter s fazami ocenjevanja, pogajanja in dodeljevanja v postopku javnega naročanja.	se izvaja

ODGOVOR SKUPNEGA PODJETJA

31. Podjetje F4E se strinja z ugotovitvijo. Treba je opozoriti, da zaradi podpore Euratoma, ki je zagotovil dodaten proračun, to pomanjkanje odobritev plačil leta 2017 ni vplivalo na izpolnjevanje obveznosti podjetja F4E do dobaviteljev.

Notranji sistem napovedovanja plačil je bil popolnoma preoblikovan in vgrajen v novo orodje za finančno upravljanje, ECOSYS, poleg tega so se izboljšale povezave med projektnimi skupinami in oddelkom za javna naročila, ki skrbi za pogodbe.

Zaradi pospešenega pripravljanja napovedi podjetje F4E potrjuje, da tudi proračun za leto 2018 obsega pomanjkanje odobritev plačil; ta znaša okrog 150 milijonov EUR. Vložen je bil zahtevek za prerazporeditev v splošnem proračunu EU za leto 2018, da bi se povečal Euratomov prispevek za podjetje F4E, s katerim bi se pokrile te dodatne potrebe.

Zahtevek za predlog proračuna za leto 2019 in napovedi za naslednje proračune so že bile znova ocenjene na podlagi napredne metodologije napovedovanja ter z novim orodjem za načrtovanje in poročanje ECOSYS.

32. Podjetje F4E bo izboljšalo trenutni notranji postopek za nadaljnje spremljanje prijav interesov višjega vodstva. Ta izboljšava pomeni, da bodo posodobitve splošnih prijav interesov ali drugih prijav nasprotja interesov formalno pregledali zadevni ocenjevalci, vključno s predsednikom upravnega odbora v primeru direktorja podjetja F4E.

33. Skupno podjetje F4E izboljšuje svoje postopke za zaposlovanje in izbor osebja v okviru tekočega projekta za uvedbo izboljšav. Da bi upoštevalo opažanja Sodišča, se bo zavzemalo za izboljšanje postopkovnih vidikov s ciljem okrepiti notranjo kontrolo in kakovost postopkov zaposlovanja.

34. Kar zadeva sodno odločbo iz leta 2018, s katero je bil razveljavljen izbirni postopek podjetja F4E, želi podjetje F4E pojasniti, da je ob siceršnjem zahtevanem izvajanju sodbe tudi vložilo pritožbo proti njej. Poleg tega je treba opozoriti, da je ta zadeva vključevala tudi vložitev tožbe pri evropski varuhinji človekovih pravic; ta je razglasila, da je pritožba neutemeljena, in odločila v prid podjetju F4E.

35. Po dogovoru z Računskim sodiščem je podjetje F4E v zaključnem računu za leto 2017 priznalo rezervacijo za stroške razgradnje.

Pomanjkljivosti notranje komunikacije bo podjetje F4E obravnavalo z naslednjimi ukrepi:

- Notranji postopek podjetja F4E „Zaključni račun – otvoritev/zaključek poslovnega leta“ bo posodobljen tako, da se bodo pojasnile informacije, potrebne za zaključni račun v zvezi z rezervacijami in pogojnimi obveznostmi. Zlasti se bo od enote za projektno vodenje in skupine za proračun zahtevala letna posodobitev v zvezi s stanjem stroškov razgradnje in deaktivacije ter morebitnih drugih dogodkov ali informacij, ki bi lahko vplivale na zaključni račun.

Fuzija za energijo

- Višje vodstvo (in predvsem vodja komercialnega oddelka) bo računovodji podjetja F4E sporočilo vse zadevne informacije, zlasti sklepe Upravno posvetovalnega odbora (MAC) in Sveta ITER.

Spremljanje upoštevanja pripomb iz prejšnjih let

2015 – predstavitev zaključnega računa

Podjetje F4E trenutno uporablja kreditne točke ITER v okviru sistema metode prislužene vrednosti; poleg spremljanja etapnih ciljev in analize trendov je to ena od metod za spremljanje napredka pri dejavnostih podjetja.

Ob koncu leta 2017 je upravni odbor imenoval delovno skupino in ji naložil, da opredeli izboljšan način poročanja podjetja F4E, vključno z opredelitvijo primerne sistema metode prislužene vrednosti. Delo poteka in predsednik delovne skupine bo o napredku poročal na srečanju upravnega odbora julija 2018.

2015 – pripombe o ključnih kontrolah v nadzornih in kontrolnih sistemih Skupnega podjetja

Drugi odstavek: z organizacijo ITER je bila opravljena posodobitev kreditnega profila, vključno z javnim naročanjem, da bi bolje odražal vrednost dejansko opravljenega dela v različnih projektnih fazah (tj. med zasnovo, proizvodnjo, dobavo in namestitvijo). Na to delo so vplivale nekatere zamude in novi rok za zaključek tega ukrepa je konec decembra 2018.

2015 – operativna javna naročila in nepovratna sredstva

Kljub obnovljenim prizadevanjem na področju obveščanja in razširjanja, zlasti v zvezi z vključitvijo nove finančne uredbe, so leta 2017 podatki za postopke s pogajanjem ostali podobni kot prejšnja leta (47 % vseh postopkov leta 2017 v primerjavi z 49 % leta 2016, 45 % leta 2015 in 58 % leta 2014).

Kljub temu je treba poudariti, da so bili to večinoma postopki s pogajanjem za naročila z nizko vrednostjo, izvedeni pod pragom za objavo iz Direktive in popolnoma v skladu s finančnimi predpisi podjetja F4E. Ti postopki s pogajanjem za naročila z nizko vrednostjo predstavljajo dolgoročno, približno 40-odstotno povprečje letnega števila pogodb podjetja F4E, ustrezajo pa manj kot 1 % letnih proračunskih sredstev, za katera so bile prevzete obveznosti.

Uporaba postopkov s pogajanjem v teh primerih (v okviru omejitev, ki jih določajo finančni predpisi podjetja F4E) je odziv na pomislek glede dobrega finančnega poslovanja, saj podjetju F4E omogoča skrajšanje časa do sklenitve pogodbe zaradi hitrejšega odzivanja na potrebe projekta in učinkovitejše uporabe notranjih virov v postopkih javnega naročanja z visoko vrednostjo. Zato v podjetju F4E menijo, da ukrepi za dodatno zmanjšanje števila postopkov s pogajanjem za naročila z nizko vrednostjo niso potrebni, saj so ti še naprej v skladu z načeli in določbami finančnih predpisov.

Preostali postopki s pogajanjem, ki se običajno nanašajo na naročila z višjo vrednostjo (dolgoročno povprečje okrog 5 % skupnega števila postopkov), so izraz zapletenega in inovativnega okolja, v katerem deluje podjetje F4E. Zaradi značilnosti trga fuzijske tehnologije so v številnih primerih zmogljivosti v državah članicah ali po svetu zelo omejene. To pogosto

povzroči omejeno konkurenco, duopole/monopole ali celo slab odziv na povabila k oddaji ponudb.

Od leta 2012 je podjetje F4E povečalo prizadevanja na področju razširjanja, vendar je odziv na njegova operativna povabila v povprečju še vedno slabši od želenega. Po njegovem mnenju glavni temeljni vzrok ni premajhna prepoznavnost, temveč sporadična in specifična narava nakupov podjetja F4E. Na podlagi razprav z drugimi kupci obsežne znanstvene infrastrukture v Evropi je podjetje F4E sklenilo, da je narava dejavnosti v okviru obsežnih znanstvenih in tehnoloških projektov taka, da je omejena konkurenca žal dejstvo, na katero lahko en sam javni naročnik le malo vpliva. S to ugotovitvijo se strinjajo tudi drugi naročniki, ki v Evropi vodijo podobne projekte.

Zato je leta 2016 podjetje F4E dalo pobudo za forum, ki bi vključeval kar največ podobnih prototipnih visokotehnoloških pionirskih projektov v Evropi. V okviru tega foruma so različne organizacije, ki se srečujejo s podobnimi projektnimi izzivi (zlasti glede slabega sodelovanja in odziva industrije), začele sodelovati, da bi lahko te izzive obravnavale bolj usklajeno in učinkovito. Ena od glavnih zamisli, oblikovanih na forumu, se nanaša na krepitev enotnega trga za obsežne znanstvene projekte, da bo ta stabilnejši in obsežnejši ter bo zato lažje vzbudil zanimanje podjetij.

Prvi dogodek v okviru foruma, namenjen industriji, je potekal konec februarja 2018 na Danskem, udeležilo pa se ga je 1 037 predstavnikov 530 podjetij in javnih organizacij iz 29 držav. Odzivi udeležencev iz industrije in javnih udeležencev po dogodku so bili zelo pozitivni, junija 2018 pa so udeleženci foruma (F4E, ESA, ESO, CERN, EMBL, ESRF, ESS, XFEL in ILL) na anonimnem glasovanju sprejeli kandidate za organizacijo drugega večjega dogodka leta 2020 in razširili članstvo foruma na druge organizacije evropskega interesa s podobnimi obsežnimi, visokotehnološkimi projekti.

2015 – pravice intelektualne lastnine in industrijska politika

Drugi odstavek: podjetje F4E dejavno sodeluje z neodvisnim svetovalnim podjetjem za ekonomsko politiko, Trinomics and Cambridge Econometrics; to je za Evropsko komisijo pripravilo študijo o učinku dejavnosti projekta ITER v EU. Ta je bila dokončana aprila 2018, njeni glavni rezultati pa so povzeti v nadaljevanju.

- Glede učinkovitosti industrijske politike podjetja F4E rezultati ekonometričnega modeliranja kažejo, da je med letoma 2008 in 2017 poraba za projekt ITER ustvarila okrog 34 000 zaposlitvenih let. Pozitiven učinek se bo v prihodnosti nadaljeval do konca gradnje reaktorja ITER.

Ob primerjavi gospodarskega donosa in ustvarjanja delovnih mest projekta ITER z alternativnim scenarijem porabe v EU (z nevtralnno razporeditvijo izdatkov po vseh gospodarskih sektorjih) se ocenjuje, da bo projekt ITER med letoma 2008 in 2030 v državah članicah EU ustvaril skupni čisti dobiček v višini 586 milijonov EUR.

- Glede intelektualne lastnine in razširjanja informacij študija zaključuje, da se lahko navedeni neto zaslužki znatno povečajo zaradi odcepljenih podjetij in nadaljnjih inovacij, ki bi jih spodbudila podjetja, ki so vključena v projekt ITER ter razvijajo nove tehnologije in produkte. Rezultati modeliranja so okvirni, kažejo pa, da bi se lahko zaradi teh učinkov gospodarski vpliv povečal za dodatnih 25–60 % ali več.

Da bi dosegli največje koristi teh dodatnih učinkov, študija vsebuje predlog, da se okrepijo dejavnosti za prenos tehnologije v zvezi s projektom ITER. Izkušnje iz organizacije CERN in agencije ESA kažejo, da je vzpostavitev učinkovitega sistema za prenos tehnologije dolgotrajna, vendar je ključnega pomena za okrepitev učinka javnih naložb.

Podjetje F4E je že med letom 2017 v sodelovanju z organizacijo EUROfusion začelo izvajati predhodne dejavnosti za vzpostavitev programa za prenos tehnologije in se pri tem oprlo na model agencije ESA. Začetek prve faze programa je načrtovan za december 2018.

2016 – strategija za boj proti goljufijam

V skladu s priporočilom 3.5 strategije za boj proti goljufijam je podjetje F4E februarja 2018 sprejelo lasten nabor kazalnikov tveganja goljufije pri javnih naročilih: opozorilne kazalnike. Namen seznama opozorilnih kazalnikov je opredelitev kazalnikov, značilnih za dejavnosti javnih naročil podjetja F4E, na podlagi značilnosti ponudb, tržne analize in sistemov javnega naročanja, da bi se pri zaposlenih, vključenih v javno naročanje, povečalo poznavanje ključnih točk, ki jih je treba preveriti med postopkom za oddajo javnega naročila.

Seznam kazalnikov je bil predpogoj za oblikovanje IT-orodja za boj proti goljufijam, ki je bilo predvideno za lažje spremljanje dejavnosti podjetja F4E v zvezi s postopki za oddajo javnega naročila, vendar je januarja 2018 ocena kompleksnosti oblikovanja orodja, ki bi zagotavljalo vse potrebne funkcije, pokazala, da bi bilo to za podjetje F4E kot eno agencijo EU prezahtevno.

Zato so se proučile druge, preprostejše in hitrejše rešitve, ki prav tako nudijo zadostno raven zagotovila, in podjetje F4E se je odločilo, da na podlagi svojega seznama kazalnikov tveganja goljufije pri javnih naročilih – opozorilnih kazalnikov – oblikuje notranji kontrolni seznam za boj proti goljufijam. Kontrolni seznam za boj proti goljufijam je bil sprejet maja 2018, veljati pa začne 1. julija 2018. Če bo ustrezno, bosta kontrolni seznam vsaj dvakrat v življenjskem ciklu javnega naročila (ob dodelitvi in zaključku pogodbe) izpolnila in podpisala dva različna, neodvisna akterja, tako strokovni projektni referent kot referent za pogodbe in javna naročila, da se zagotovi popolna preglednost. Kontrolni seznam lahko po potrebi uporabi kdor koli izmed osebja podjetja F4E, da kadar koli v življenjskem ciklu javnega naročila opozori na določeno nepravilnost. Uporaba kontrolnih seznamov se zdaj uvaja v notranje postopke podjetja F4E, vzporedno z vsemi drugimi spremembami, povezanimi s projektom izboljšave javnega naročanja.